

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva T-704/14

**Marine Harvest ASA
proti
Evropski komisiji**

„Konkurenca – Koncentracije – Sklep o naložitvi globe zaradi izvajanja koncentracije pred njeno priglasitvijo in odobritvijo – Člen 4(1), člen 7(1) in (2) ter člen 14 Uredbe (ES) št. 139/2004 – Malomarnost – Načelo *ne bis in idem* – Teža kršitve – Znesek globe“

Povzetek – Sodba Splošnega sodišča (peti senat) z dne 26. oktobra 2017

1. *Koncentracije podjetij — Pregled Komisije — Obveznost zadržanja koncentracije — Izjema v primeru javne ponudbe za prevzem — Obseg — Pridobitev nadzora nad ciljnim podjetjem z le eno zasebno pridobitvijo, ki ji sledi obvezna javna ponudba za prevzem — Neobstoj ene same koncentracije — Neuporaba navedene izjeme*

(Uredba Sveta št. 139/2004, člen 7(1) in (2); Obvestilo Komisije 2009/C 43/09, točka 44)

2. *Koncentracije podjetij — Pojem — Dejanski izključni nadzor — Izvajanje manjšinskega delničarja — Merila presoje — Pravice, s katerimi je mogoče izvajati odločilen vpliv na dejavnost podjetja — Neobstoj dejanskega izvajanja navedenih pravic — Neupoštevnost*

(Uredba Sveta št. 139/2004, člen 3(1) in (2))

3. *Koncentracije podjetij — Pregled Komisije — Obveznost zadržanja koncentracije — Izjema v primeru pridobitve nadzora od različnih prodajalcev z več transakcijami vrednostnih papirjev — Obseg*

(Uredba Sveta št. 139/2004, člen 7(1) in (2))

4. *Pravo Evropske unije — Pojmi — Razlaga — Napotitev na nacionalno pravo — Nedopustnost*

5. *Koncentracije podjetij — Pregled Komisije — Obveznost zadržanja koncentracije — Izjema na podlagi utemeljene zahteve — Tehtanje zadevnih interesov*

(Uredba Sveta št. 139/2004, člen 7(3))

6. *Konkurenca — Pravila Unije — Kršitve — Izvršitev z naklepom ali iz malomarnosti — Pojem*

(Uredba Sveta št. 139/2004, člena 7 in 14(2))

7. *Koncentracije podjetij — Priglasitev — Obveznost — Kršitev — Posledice — Samodejna kršitev ustreznih prepovedi — Sankcije*

(Uredba Sveta št. 139/2004, členi 4(1), 7(1) ter 14(2)(a) in (b))

8. *Konkurenca — Globe — Odločba Komisije o naložitvi več sankcij za ista dejanja — Neuporaba načela ne bis in idem*
(Uredba Sveta št. 139/2004, člen 14(2))
9. *Konkurenca — Globe — Odločba Komisije o naložitvi več sankcij za ista dejanja — Načela, ki urejajo stek kršitev — Kršitev — Neobstoj*
(Uredba Sveta št. 139/2004, člen 14(2))
10. *Pravo Evropske unije — Splošna pravna načela — Načelo zakonitosti kazni — Obseg*
(Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 49(1); Uredba Sveta št. 139/2004, člena 7 in 14(2))
11. *Konkurenca — Globe — Načelo enakega obravnavanja — Vpliv neizreka sankcije drugemu gospodarskemu subjektu*
12. *Koncentracije podjetij — Globe — Znesek — Določitev — Merila — Neobstoj smernic — Obveznost obrazložitve odločbe o naložitvi globe — Obseg*
(člen 296, drugi odstavek, PDEU; Uredba Sveta št. 139/2004, člen 14)
13. *Koncentracije podjetij — Globe — Znesek — Določitev — Merila — Teža kršitve — Elementi presoje*
(Uredba Sveta št. 139/2004, členi 4(1), 7(1) ter 14(2)(a) in (b))
14. *Koncentracije podjetij — Globe — Znesek — Določitev — Merila — Teža kršitve — Elementi presoje — Upoštevanje obstoja resnih dvomov glede združljivosti koncentracije z notranjim trgov — Dopustnost*
(Uredba Sveta št. 139/2004, členi 4(1), 7(1) ter 14(2)(a) in (b))
15. *Koncentracije podjetij — Globe — Znesek — Določitev — Diskrecijska pravica Komisije — Upoštevanje precedensov, ki so zadevali druge družbe — Dopustnost*
(Uredba Sveta št. 139/2004, členi 4(1), 7(1) ter 14(2)(a) in (b))
16. *Koncentracije podjetij — Globe — Znesek — Določitev — Merila — Trajanje kršitve — Diskrecijska pravica Komisije*
(Uredba Sveta št. 139/2004, člena 7(1) in 14(2)(b))
17. *Koncentracije podjetij — Globe — Znesek — Določitev — Spoštovanje načela sorazmernosti — Obseg*
(Uredba Sveta št. 139/2004, člen 14)
18. *Koncentracije podjetij — Globe — Znesek — Določitev — Sodni nadzor — Neomejena pristojnost sodišča Unije — Obseg*
(Uredba Sveta št. 139/2004, člen 16)

1. V skladu s členom 7(1) Uredbe št. 139/2004 o nadzoru koncentracij podjetij koncentracije z razsežnostjo Skupnosti ni mogoče izvesti preden je bila priglašena in razglašena za združljivo z notranjim trgom z odločbo Komisije. Vendar člen 7(2) navedene uredbe določa dve izjemi od te obveznosti zadržanja koncentracije, pri čemer je ena povezana z javno ponudbo, druga pa z več transakcijami vrednostnih papirjev.

V prvem primeru, ki ga določa člen 7(2) Uredbe št. 139/2004, odstavek 1 ne preprečuje izvedbe javne ponudbe, če se koncentracija priklasi nemudoma in če pridobitelj ne uveljavlja glasovalnih pravic pred odobritvijo koncentracije. V skladu z njegovim besedilom se ta prvi primer zato ne uporablja pri pridobitvi nadzora nad podjetjem z le eno zasebno pridobitvijo, tudi če tej pridobitvi sledi obvezna javna ponudba za prevzem.

Prav tako ni mogoče šteti, da ta zasebna pridobitev in poznejša javna ponudba za prevzem pomenita fazi „ene same koncentracije“ v smislu tretjega stavka uvodne izjave 20 Uredbe št. 139/2004 in točke 44 Prečiščenega obvestila Komisije o pravni pristojnosti v okviru Uredbe št. 139/2004. Res je sicer, da pridobitev nadzora nad enim samim podjetjem z več pogojno povezanimi pravnimi transakcijami lahko pomeni le eno koncentracijo. Vendar če se nadzor nad ciljnim podjetjem pridobi z le eno zasebno transakcijo pred objavo javne ponudbe za prevzem, potem transakcije po pridobitvi nadzora, s katerimi pridobitelj dobi dodatne deleže v ciljnim podjetju, niso več pomembne za pridobitev nadzora in torej za izvajanje koncentracije.

Poleg tega, če bi pridobitev nadzora z le eno zasebno transakcijo, ki ji sledi obvezna javna ponudba, pomenila le eno koncentracijo, bi to pripeljalo do tega, da bi bila zasebna pridobitev vrednostnih papirjev, ki omogoča nadzor, pri koncentracijah, v katerih so udeležene družbe, ki kotirajo na borzi in so v državah članicah, vedno zajeta z izjemo iz člena 7(2) Uredbe št. 139/2004, ker taka zasebna pridobitev vedno ustvarja obveznost predložitve javne ponudbe za prevzem. Posledica tega bi bila, da bi bilo področje uporabe izjeme iz člena 7(2) Uredbe št. 139/2004 preveč razširjeno.

Koncept ene same koncentracije zato ni namenjen uporabi v primeru, v katerem se dejanski izključni nadzor nad ciljno družbo pridobi s prvo zasebno transakcijo od samo enega prodajalca, tudi če tej transakciji sledi obvezna javna ponudba.

(Glej točke 48, 66, 68, 72, 108, 109, 128, 186 in 229.)

2. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke od 51 do 59.)

3. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke od 74 do 82.)

4. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 161.)

5. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke od 215 do 223.)

6. Komisija lahko v skladu s členom 14(2) Uredbe št. 139/2004 o nadzoru koncentracij podjetij naloži globe le za kršitve člena 7 navedene uredbe, ki so bile storjene „namerno ali iz malomarnosti“. Ta pogoj je izpolnjen, če zadevno podjetje ne more prezreti, da je njegovo ravnanje protikonkurenčno, ne glede na to, ali se zaveda, da je kršilo pravila o konkurenci.

To, da naj bi zadevno podjetje napačno pravno opredelilo svoje ravnanje, na katerem temelji ugotovitev kršitve, tega podjetja ne more oprostiti naložitve globe, če ne more prezreti protikonkurenčnosti navedenega ravnanja.

V teh okoliščinah zadevno podjetje ravna malomarno, če člen 7(2) Uredbe št. 139/2004 razlaga na način, ki ni zajet niti z besedilom tega člena niti s prakso odločanja Komisije ali sodno prakso sodišč Unije in ki ni v skladu s tem, kar je Komisija ugotovila – čeprav v okviru *obiter dictum* – v prej izdani odločbi, obvestilo o kateri je bilo objavljeno v *Uradnem listu Evropske unije* v vseh uradnih jezikih, in to ne da bi prej vzpostavila stik s Komisijo, da bi preverila pravilnost svoje razlage. Zadevno podjetje tako ravna na lastno odgovornost in se ne more utemeljeno opirati na domnevno „razumnost“ svoje razlage.

Poleg tega se podjetje ne more izogniti naložitvi globe, če je do kršitve pravil o konkurenci prišlo, ker je bilo to podjetje v zmoti glede zakonitosti svojega ravnanja zaradi pravnega nasveta odvetnika.

Komisija lahko v okviru presoje malomarnosti poleg tega upošteva dejstvo, da je zadevna družba velika evropska družba, ki ima precej izkušenj s postopki nadzora koncentracij ter s priglasitvami Komisiji in nacionalnim organom, pristojnim za konkurenco, in ki ji je zaradi prezgodnjega izvajanja koncentracije, sicer na nacionalni ravni, že bila naložena globa. V takem položaju je od zadevne družbe namreč treba pričakovati posebno skrbnost.

(Glej točke od 236 do 238, 255 in od 257 do 259.)

7. V trenutku, ko podjetje krši obveznost iz člena 4(1) Uredbe št. 139/2004 o nadzoru koncentracij podjetij glede priglasitve koncentracije pred njenim izvajanjem, samodejno nastopi kršitev s tem povezane prepovedi izvajanja koncentracije pred priglasitvijo, ki je določena s prvim primerom člena 7(1) navedene uredbe. Hkrati krši prepoved izvajanja koncentracije pred odobritvijo, ki je določena z drugim primerom iz člena 7(1) Uredbe št. 139/2004, saj koncentracija, ki ni bila priglašena, ne more biti razglašena za združljivo z notranjim trgov.

Kar zadeva določene kazni, sta kršitev obveznosti iz člena 4 Uredbe št. 139/2004 in kršitev prepovedi, določene z drugim primerom iz člena 7(1) navedene uredbe, določeni v členu 14(1)(a) navedene uredbe, kar pomeni, da sta kaznovalni okvir za kršitev člena 4(1) in kaznovalni okvir za kršitev člena 7(1) te uredbe zdaj enaka in ustrezata možnosti naložitve glob v višini do 10 % skupnega prometa udeleženega podjetja.

(Glej točke 300, 301 in 303.)

8. Načelo *ne bis in idem* je treba upoštevati v postopkih za naložitev glob, ki spadajo v konkurenčno pravo. To načelo na področju konkurence prepoveduje, da bi bilo podjetje ponovno sankcionirano ali preganjano zaradi protikonkurenčnega ravnanja, za katero je bilo s prejšnjo odločbo, zoper katero ni več mogoče vložiti pravnega sredstva, že sankcionirano ali glede katerega je bilo s tako odločbo ugotovljeno, da zanj ni odgovorno.

Navedeno načelo, za uporabo katerega morajo biti izpolnjeni trije pogoji, in sicer istovetnost dejstev, isti kršitelj in isti pravno zavarovani interes, prepoveduje, da bi bilo podjetje ponovno „preganjano“, pa tudi, da bi bilo ponovno „sankcionirano“. Vendar navedeni prepovedi predpostavljata, da je bilo zadevno podjetje sankcionirano ali da je bilo glede njega ugotovljeno, da ni odgovorno, s prejšnjo odločbo, zoper katero ni več mogoče vložiti pravnega sredstva.

Iz tega izhaja, da se načelo *ne bis in idem* ne uporablja za položaj, v katerem Komisija naloži več sankcij z isto odločbo, tudi če so te sankcije naložene za ista dejanja.

(Glej točke od 307 do 309, 315, 319 in 344.)

9. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke 344 in od 348 do 374.)

10. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke od 377 do 394.)

11. Okoliščina, da Komisija ni naložila globe kršitelju pravil o konkurenci, kot taka ne more preprečiti, da se globa naloži osebi, ki je storila enako kršitev. Poleg tega se podjetje, ki je s svojim ravnanjem kršilo pravila o konkurenci, ne more izogniti sankcijam zato, ker drugim gospodarskim subjektom ni bila naložena globa, ker se sodišče Unije z njihovim primerom ni ukvarjalo.

Na načelo enakega obravnavanja v primerjavi s podjetjem, ki mu v predhodni odločbi zaradi enakovrstnega ravnanja ni bila naložena nobena globa, se lahko poleg tega načeloma uspešno sklicujejo samo subjekti, ki niso imeli možnosti upoštevati pojasnil, podanih v predhodni odločbi, da bi se izognili kršenju pravil o konkurenci, ker je bila navedena odločba sprejeta, ko je bila kršitev že storjena.

(Glej točki 398 in 407.)

12. Kar zadeva globe, naložene na podlagi člena 14 Uredbe št. 139/2004 o nadzoru koncentracij podjetij, je v odstavku 3 tega člena določeno, da je treba pri določitvi zneska globe upoštevati naravo, težo in trajanje kršitve. Ker Komisija ni sprejela nobenih smernic, v katerih bi bila določena metoda izračuna, ki bi jo morala uporabiti pri določanju zneska glob na podlagi člena 14, mora biti okvir za analizo, ki jo opravi Komisija, odstavek 3 tega člena.

Da bi spoštovala obveznost obrazložitve iz člena 296, drugi odstavek, PDEU, mora Komisije v odločbi o naložitvi globe jasno in nedvoumno navesti elemente, ki jih je upoštevala pri določanju zneska globe. Če ni nobenih smernic, v katerih bi bila navedena metoda izračuna navedenih glob, Komisiji ni treba številsko opredeliti – kot absolutno vrednost ali v odstotkih – osnovnega zneska globe in morebitnih obteževalnih ali olajševalnih okoliščin.

(Glej točke 447, 449, 450 in 455.)

13. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke od 468 do 477.)

14. V okviru določitve zneska globe, naložene zaradi kršitev člena 4(1) in člena 7(1) Uredbe št. 139/2004 o nadzoru koncentracij podjetij, je pri presoji teže kršitve mogoče upoštevati zgolj okoliščino, da so škodljivi učinki na konkurenco mogoči, ker je izvajanje koncentracije v prvotno predvideni obliki, ki je Komisija ni odobrila, vzbujalo resne dvome glede njene združljivosti z notranjim trgov, tudi če Komisija ne dokaže razumne verjetnosti obstoja takih učinkov.

Če je obstoj škodljivih učinkov na konkurenco zaradi izvajanja koncentracije v prvotno predvideni obliki, ki je Komisija ni odobrila, mogoče dokazati, je lahko zaradi tega kršitev seveda še resnejša od kršitve, ki spada pod „vmesni položaj“. To pa ne preprečuje, da je zgolj zaradi dejstva, da škodljivih učinkov na konkurenco ni mogoče izključiti, kršitev resnejša kot pri prezgodnem izvajanju koncentracije, ki ne povzroča nobenih težav v zvezi s konkurenco.

Enako obravnavanje prezgodnega izvajanja koncentracij, ki vzbujajo resne dvome glede njihove združljivosti z notranjim trgov, in prezgodnega izvajanja koncentracij, ki ne povzročajo nobenih težav v zvezi s konkurenco, namreč ne bi bilo primerno. V zvezi s tem v primeru koncentracij, ki vzbujajo

resne dvome glede njihove združljivosti z notranjim trgov, mogoča tveganja za konkurenco, povezana s prezgodnim izvajanjem, niso enaka kot v primeru koncentracij, ki ne povzročajo težav v zvezi s konkurenco.

Če koncentracija vzbuja resne dvome glede njene združljivosti z notranjim trgov, je torej zaradi tega prezgodno izvajanje te koncentracije resnejše od prezgodnega izvajanja koncentracije, ki ne povzroča težav v zvezi s konkurenco, razen če je mogoče v posameznem primeru, čeprav vzbuja take resne dvome, izključiti možnost, da je njeno izvajanje v prvotno predvideni obliki, ki je Komisija ni odobrila, imelo škodljive učinke na konkurenco.

(Glej točke 497, 499, 500, 523 in 524.)

15. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke od 543 do 547.)

16. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke od 554 do 577.)

17. Glej besedilo odločbe.

(Glej točke 580, od 582 do 587 in od 592 do 608.)

18. Glej besedilo odločbe.

(glej točko 581)